

Односталко Євген Андрійович,

курсант 1-го курсу навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач

кафедри тактичної підготовки

навчально-наукового інституту № 3

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

Ліщук Богдан Вікторович

РОЛЬ І МІСЦЕ ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПРОЦЕСІВ У ДЕРЖАВІ

На мою думку проблеми національної безпеки, на сьогоднішній день, розглядають більшість країн світу. Таке явище зумовлюється зміною глобального середовища безпеки, яке сьогодні містить у собі велику кількість загроз різного характеру. Виходячи з цього, питання щодо забезпечення належного рівня національної безпеки в державі стає ключовим.

Сучасне геополітичне становище обумовлено новими відносинами у сферах суспільно-політичних та економічних, вдосконалення законодавчої бази в інтересах зміцнення національної безпеки. Але в умовах світової геополітичної трансформації, зміст такої проблеми як забезпечення національної безпеки особи, суспільства і держави становлять воєнні, економічні, політичні, соціальні, екологічні та гуманітарні аспекти. На сьогоднішній день, основними виходом із складної ситуації в Україні має стати підвищення рівня національної безпеки шляхом посилення ефективності внутрішньодержавних процесів, забезпечення і гарантування державного суверенітету та територіальної цілісності на основі демократичного розвитку суспільства і держави, дотримання високого рівня захисту прав і свобод, практичне запровадження європейських демократичних засад розвитку держави та суспільства, утвердження європейських цінностей, продовження реформування національної економіки [1].

Політика в сфері забезпечення високого рівня національної безпеки в умовах сучасної геополітичної ситуації має здійснюватися, виходячи з актуальних суспільних та державних проблем, а також процесу інтеграції до європейських

безпекових структур. Відновлення позитивного міжнародного іміджу України надає можливості розвинути стратегічне співробітництво в сфері забезпечення національної безпеки, тим саме заручившись підтримкою з боку європейських держав та інших країн. Таким чином, Україна не тільки підвищить свій рівень національної безпеки але й відновить статус активного контрибутора європейської безпеки. Основними перешкодами, які стоять на заваді впровадження таких механізмів захисту, є чинні позаблоковий та нейтральний статус. На сьогоднішній день, позаблоковий статус можна розцінити як нездатність держави надати чітку безпеку шляхом приєднання до системи колективної оборони. Більшість країн, які є членам європейського союзу спочатку стали членами НАТО, тому Україні також необхідно буде почати процес інтеграції до останнього. Перебуваючи у такому важкому геополітичному становищі Україні необхідно скоординувати свою діяльність для виходу із «буферної зони» та наближення до геополітичного об'єднання з Європою [2].

Другою перешкодою, яка заважає повноцінно функціонувати державі, є нейтральний статус держави. Нейтралітет це один із інститутів міжнародного права, побудований на визнанні нейтралітету держави на: територіальну недоторканість, власні збройні сили, надання притулку біженцям та жертвам конфліктів, отримання економічної допомоги від інших держав. Основним документом, який регулює питання щодо національної безпеки є Закон України «Про національну безпеку України».

За останні кілька років, накопичилось багато змін, спричинених регіональними та світовими тенденціями, які безпосередньо впливають на становище України. Слід зазначити що всі загрози національній безпеці можна поділити на внутрішні та зовнішні. До останніх належать глобальні тенденції, які потенційно є джерелами загроз національній безпеки, та належать до них чинники такі як: загострення конкуренції між світовими центрами сили; застосовується силовий тиск. Негативним також є посилення в умовах дефіциту сировинних ресурсів конкуренції за доступом до них; збільшення кількості «проблемних» країн; поширення тероризму, піратства, наркобізнесу, незаконною торгівлею

зброєю та ядерними матеріалами, відмивання брудних грошей, незаконної міграції, торгівлі людьми, кіберзагрози [3].

Також необхідно додати, що глобалізація стимулює суперечливі тенденції суспільного розвитку, вона проходить в умовах жорсткої міжнародної конкуренції, яка викликає різноманітні форми суперництва та породжує велику кількість загрози національній безпеці та вимагає від держави використання гнучких координаційних механізмів у цій сфері. Враховуючи вищесказане, на сучасному етапі становлення державності є доцільним, щоб реальна та ефективна політика у сфері забезпечення національної безпеки будувались на основі чіткого урахування суттєвих факторів, які впливають на неї, знання їх основних характеристик та значень. Кожний з цих факторів впливає на стан безпеки по-своєму, тому це потребує в їх системному та комплексному вирішенні у процесі розвитку держави, й безпосередньо усунення проблем та прогалин у забезпеченні національної безпеки України, її власної глобалізації.

Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій як одні із державних органів «першої лінії», покликані провадити діяльність у сфері запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, мають завдання, засоби, методіку, стратегію та тактику для досягнення цієї мети. Основною метою розвитку Національної поліції України є поетапне створення правоохоронного відомства європейського зразка для подальшого ефективного виконання завдань шляхом налагодження належної взаємодії поліції з іншими правоохоронними органами як на державному, так і на міжнародному рівні, у тому числі шляхом спільного виконання завдань та для координації спільних дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

На сучасному етапі функціонування правоохоронних органів постало питання якісного запобігання та реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру. В умовах досить складної політичної, економічної, соціальної ситуації зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного походження є загрозою Національній безпеці України. Безумовно, що в цьому контексті важливу роль має відігравати створення належної правової бази та механізму її реалізації, організації управління та взаємодії.

Підсумовуючи основні положення національної безпеки України потрібно зробити акцент на важливій ролі Міністерства внутрішніх справ України у забезпеченні формування та реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, Національній поліції України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій для виконання спільного завдання з іншими правоохоронними органами у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Скоординовані дії різних державних інституцій та розроблення стратегії цивільного захисту України під час виникнення надзвичайних ситуацій буде впливати на стан національної безпеки загалом.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

2. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021. 776 с.

3. Федуняк С. Г. Національна безпека України в контексті сучасних процесів в Європі і на пострадянському просторі. *Національна безпека України* : конференція українських випускників програм наукового стажування у США (Чернігів, 01 –19 вересня 2004 р.). Київ: Стилос, 2004. С. 81–90.